

СТАНОВИЩЕ

от проф. Димитър Танев Кайков, дн, на научните трудове на
гл. ас. Мариана Алексиева Борукова, д-р, представени за участие в конкурс за
заемане на академична длъжност „доцент“ професионално направление
7.6. Спорт, специалност Спорт (Баскетбол)

В конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“ в катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“ към НСА „Васил Левски“, обявен в Държавен вестник брой 19 от 05.03.2019 г. участва един кандидат – гл. ас. Мариана Алексиева Борукова, д-р. През 2006 г. завършва НСА „Васил Левски“ ОКС „бакалавър“, специалност „Спорт“ с професионална квалификация „Треньор по баскетбол“. През 2007 г. завършва ОКС „магистър“ в НСА по специалност „Спортен мениджмънт“ с професионална квалификация „Магистър по спортен мениджмънт“. През 2014 г. защитава дисертационен труд на тема: „Усъвършенстване на системата за прием и контрол върху подготовката на баскетболни таланти в спортните училища в България“ и придобива образователната и научна степен „доктор“.

Гл. ас. Мариана Борукова участва в конкурса за „доцент“ общо с 14 научни публикации, от които една монография (хабилитационен труд). На седем е самостоятелен автор, на три е първи автор и на четири е втори автор.

Висока оценка заслужава хабилитационният труд „Контрол на спортната подготвеност на 13-14-годишни баскетболистки“. Монографията е разработена в девет глави. Направена е историческа ретроспекция на женския баскетбол в България. Разработена е моделна характеристика на съвременния баскетбол и е разкрито възрастовото развитие и особеностите на двигателните способности. Много добре е разработена спортната подготовка в баскетбола и спортната подготовка при 13-14-годишни баскетболистки, където е представена система за контрол на спортната подготовка. Изчислени са коефициентите на корелация между голям брой показатели на физическото развитие на 14-годишни баскетболистки и показателите на специфичната и технико-тактическата подготвеност. Идентифицирани са пет основни фактора с обща обяснена дисперсия 84,24%. Разработена е нормативна система за контрол на спортната подготовка на 13-14-годишни баскетболистки.

Висока оценка следва да се даде и на представените 13 научни труда, седем от които са публикувани на английски език в Мароко, Словакия, Северна Македония и България. За да изгради адекватна стратегия за управление и контрол на спортната подготовка в баскетбола, гл. ас. Борукова е реализирала редица експериментални изследвания, където в много добра

последователност е направила задълбочен сравнителен анализ на спортната подготвеност на ученици с профил „баскетбол“ от СУ „Св. Наум“ от гр. София и СУ „Георги Бенковски“ от гр. Варна (6) и на 13-14-годишни баскетболистки (12). Проведен е анализ и оценка на физическото развитие и специфична подготвеност на 14-годишен баскетболистки (7), на спортната подготвеност на подрастващи баскетболистки (11) и на технико-тактическата подготвеност на отбора по баскетбол на БК „Буба Баскетбол“ (9). Изследвано е физическото развитие и специфичната подготвеност на отбора на отбора по баскетбол при клуб „Рилски спортист“ (13). Изследвана е дългосрочната мотивация на студенти от НСА „Васил Левски“ (8). Адаптирана е играта по баскетбол към специфичните изисквания на хора с увреждания с оглед тяхното интегриране и приобщаване (10). На базата на факторния анализ са идентифицирани основните фактори, изградени са факторни структури на физическите способности на 13-14-годишни баскетболистки (4) и на физическото развитие и специфичната работоспособност на подрастващи баскетболистки (5). Определени са основните направления за управление и контрол на спортната подготовка на 14-15-годишни баскетболистки (3). Разработена е система за оценяване на резултатите по спортна подготовка на учениците по баскетбол в спортните училища (14).

При обобщението на анализирания трудове, представени за участие в конкурса за „доцент“, убедено може да се твърди, че гл. ас. Мариана Борукова има задълбочени познания по теория и методика на спортната подготовка по баскетбол, по математическо моделиране на резултати от експериментални изследвания. Тя умее да разкрива закономерности, да създава нов научен продукт, който внедрява в практиката, за което заслужава висока оценка.

Оценяваните научни трудове на гл. ас. Мариана Борукова имат определени научни приноси. Направена е моделна характеристика на съвременния баскетбол. Изработени са корелационни модели на специфичната и на технико-тактическата подготвеност на баскетболистки. Изградени са факторни структури и са идентифицирани основните фактори на физическото развитие и физическата дееспособност и на специфичната работоспособност на баскетболистки, което е дало възможност за оптимизиране на спортната подготовка по баскетбол. Създадена е нормативна система за контрол на спортната подготвеност в баскетбола. Изработена е нова тестова батерия за измерване на физическата дееспособност на учениците в България, която предстои да се въведе през учебната 2019/2020 година. Разкрити са дългосрочните цели и личностната

мотивация на студенти от НСА „В. Левски“. Реализиран е адаптиран баскетбол за хора с увреждания с оглед тяхното приобщаване и интегриране.

По основните теми на научните трудове на гл. ас. Борукова е проявен интерес от висококвалифицирани специалисти. Представени са девет цитирания на отделни трудове в национални източници.

Гл. ас. Мариана Борукова е участвала в пет научно-образователни и образователни проекта, от които три Европейски и два на НСА „Васил Левски“. Като следствие от получените резултати от проекта, финансиран от ММС, е създадено учебно помагало „Учебни програми за обучение по спортна подготовка в спортните училища“, в което тя е съавтор за спорт „Баскетбол“. Следва да се отбележи, че гл.ас. Борукова доброволно редовно се включва и активно участва във всички проекти по различни направления, които се провеждат в НСА „Васил Левски“.

Гл. ас. Мариана Борукова е била научен ръководител на единадесет дипломанти – четири в ОКС „Бакалавър“, един в ОКС „Магистър“ и шест в СДК. Всички са защитили дипломните си работи с отличен.

Гл. ас. Мариана Борукова е висококвалифициран специалист по спортната тренировка по баскетбол и мениджмънт на спорта. Тя е изявена състезателка, треньорка и е изграден учен в областта на спорта. Преподавател е в магистърските програми „Спорт за високи постижения“, „Физическо възпитание и спорт“, „Спорт, фитнес, здраве“. Създател е на електронен учебник за нуждите на дистанционна форма на обучение за модул „Спортни игри“. Участва в създаването на нов модул „Адаптиран баскетбол –Баскетбол на колички, Унифайд баскетбол, Тотално включващ баскетбол“ към магистърска програма „Адаптирана физическа активност и спорт“.

Представените научни трудове на гл. ас. Мариана Борукова напълно отговарят на националните изисквания и изискванията на НСА „Васил Левски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Заклучение:

Оценявам положително научните трудове на гл. ас. Мариана Алексиева Борукова, д-р. Предлагам да бъде избрана за „доцент“ в професионално направление 7.6. Спорт, специалност Спорт (Баскетбол) за нуждите на катедра „Баскетбол, волейбол, хандбал“ към НСА „Васил Левски“.

10.07.2019 г.

Член на Научното жури:.....

гр. София

(проф. Д. Кайков, дн)